

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. _____
I _____ Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRISIJUNGIMO PRIE JT TARPTAUTINIO ŽEMĖS ŪKIO PLĖTROS FONDO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo „Dėl Lietuvos Respublikos prisijungimo prie JT Tarptautinio žemės ūkio plėtros fondo“ projektą, kuriuo prašome Vyriausybės pritarti Lietuvos prisijungimui prie JT Tarptautinio žemės ūkio plėtros fondo (toliau – IFAD).

IFAD yra tarptautinė finansų institucija ir specializuota Jungtinių Tautų agentūra, įsikūrusi Romoje. Nuo 1978 m. IFAD suteikė 23,2 mlrd. JAV dolerių dotacijų ir paskolų su mažomis palūkanomis projektams, kurie pasiekė 518 mln. žmonių. IFAD investuoja į kaimo bendruomenes, suteikdamas joms galimybę padidinti aprūpinimo maistu saugumą, pagerinti šeimų mitybą ir padidinti pajamas. IFAD padeda ugdyti atsparumą, plėsti verslą ir priimti atsakomybę už jų pačių vystymąsi.

Narystė IFAD yra atvira bet kuriai Jungtinių Tautų valstybei narei. Į IFAD veiklą yra aktyviai įsitraukusios bendramintės Vakarų valstybės (Europos Sąjungos šalys, Jungtinės Amerikos Valstijos, kt.). Iš ES valstybių narių IFAD kol kas dar nepriklauso Lietuva, Latvija, Čekija, Slovakija, Kroatija, Slovėnija, Malta, Bulgarija ir Rumunija. Šiais metais IFAD Valdančiosios tarybos sesijoje buvo pritarta Ukrainos narystei IFAD. Ukraina, užbaigusi paskutinius formalumus, taps 178-ąja IFAD nare.

IFAD dalyvaujančios bendramintės valstybės didžiąją dalį paramos projektų žemės ūkio plėtrai pastaruoju metu finansuoja būtent per IFAD, o ne JT Maisto ir žemės ūkio

organizaciją (FAO), kurios strateginiai prioritetai ne visuomet sutampa su Vakarų valstybių paramos tikslais.

IFAD nėra privalomų valstybių narių įnašų, tačiau IFAD tikisi, kad turtingesnės valstybės narės ilgainiui parems IFAD savanoriškais įnašais. Žemės ūkio ministerija siūlytų klausimą dėl Lietuvos savanoriškų įmokų svarstyti vėlesniame narystės etape, įvertinus realiai Lietuvos gaunamą naudą bei kitus narystės aspektus.

Visos IFAD valstybės narės gauna narystės balsus tik prisijungusios prie IFAD, nepriklausomai nuo įnašo sumokėjimo. Balsai visiems nariams paskirstomi po lygiai. Kita vertus, balsai už įnašus skiriami tik už papildomų įnašų mokėjimą.

Prisijungimo prie IFAD procedūra pradedama valstybės vadovo, vyriausybės vadovo arba užsienio reikalų ministro pasirašyto prašymo pateikimu IFAD. IFAD Vykdomoji valdyba svarsto narystės paraišką ir pateikia rekomendaciją Valdančiajai tarybai, kuri yra rengiama kasmet ir yra įgaliota tvirtinti narystės paraiškas. Atitinkamos šalies Vyriausybė gali deponuoti prisijungimo prie IFAD susitarimo dokumentą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui prieš IFAD Valdančiajai tarybai patvirtinant narystę, kaip numatyta IFAD susitarimo 13 straipsnio 1 dalyje. Ji bus laikoma oficialiai deponuota, kai IFAD informuos JT Generalinį Sekretorių apie konkrečios šalies paraiškos dėl narystės patvirtinimą, taip narystei tampant veiksminga.

Vertinant iš Lietuvos perspektyvos, Lietuvos dalyvavimas IFAD veikloje suteiktų daugiau galimybių tikslingai prisidėti prie paramos žemės ūkio plėtrai Lietuvai prioritetinėse srityse ir regionuose, bei padėtų stiprinti bendradarbiavimą su bendramintėmis Vakarų valstybėmis. IFAD galėtų būti naudinga priemone skiriant finansavimą Ukrainos žemės ūkiui atstatyti, jei būtų nuspręsta prisidėti prie finansavimo šioje srityje. IFAD narės gali per papildomą fondą skirti finansavimą konkrečioms projektams, kurie su IFAD, kaip specializuotos agentūros, finansų ir investicijų valdymo patirtimi leidžia efektyviau bei tvariau asignuoti lėšas. Be to, fondo veikla yra finansuojama ne tik iš valstybių narių įnašų, paskolų grąžinimo, investicijų pajamų ir specialių ne valstybių narių įnašų, bet ir kitų finansavimo šaltinių, kaip skolinimasis tarptautinėse kapitalo rinkose. Tad IFAD veikia kaip lėšų katalizatorius, kuris galėtų būti svarbus Ukrainos žemės ūkio finansavimui. Verta pažymėti, kad įnašai į IFAD užsiskaito į ES valstybių narių vystomajam bendradarbiavimui skiriamas lėšas. Šiuo metu didėja ir ateityje greičiausi toliau didės nelegali imigracija iš Šiaurės Afrikos valstybių. Siekiant kovoti su šia problema, svarbu prisidėti prie šių valstybių vystymosi, skatinant investicijas į jų ekonomikas, ypač žemės ūkio sektorių. Be to, nelegali imigracija iš minėtų valstybių yra ypač aktuali problema Pietų Europos valstybėms, tad Lietuvos prisijungimas prie IFAD padėtų sustiprinti dėmesį šiam regionui, o tai prisidėtų prie

Vyriausybės programos 257.2 tikslo įgyti kompetenciją dėl Pietų Europos valstybėms kylančių aktualių iššūkių. Pasaulio mastu gilėjančių problemų kontekste viena svarbiausių išlieka maisto saugumo užtikrinimas. Šiuo metu dėl Rusijos karo prieš Ukrainą išryškėjęs šis klausimas, kartu su klimato kaitos keliamais iššūkiais, blogina padėtį dėl maisto nesaugumo pasaulyje. Prisijungimas prie IFAD būtų neabejotinai aiški žinia, kad Lietuva, kartu su bendramintėmis Vakarų valstybėmis, yra pasirengusi prisidėti prie maisto saugumo pasaulyje užtikrinimo.

Lietuvos narystė IFAD papildytų jos dabartines narystes kitose JT Romoje įsikūrusiose maisto organizacijose – Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijoje (FAO) ir Pasaulio maisto programoje (WFP). Šių trijų organizacijų (IFAD, FAO ir WFP) veikla yra vis labiau koordinuojama tarpusavyje, todėl narystė jose būtų nuoseklus žingsnis, padėsiantis Lietuvai tapti geriau pastebima bei pačiai turėti platesnį ir įvairiapusiškesnį su tarptautinėmis maisto problemomis susijusių klausimų matymą ir supratimą.

Galimas papildomas administracinis krūvis Lietuvai tapus IFAD nare; nesant specifinių interesų, būtų minimalus – galimas dalyvavimas (ambasadose lygiu) metiniame Vykdomosios valdybos susitikime.

Lietuvos narystės IFAD klausimas yra suderintas su Užsienio reikalų ministerija ir yra gautas pritarimas šiai iniciatyvai.

Atsižvelgdami į pirmiau pateiktą informaciją, siūlytume pritarti Lietuvos Respublikos prisijungimui prie IFAD.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo „Dėl Lietuvos Respublikos prisijungimo prie JT Tarptautinio žemės ūkio plėtros fondo“ projektas, 1 lapas.
2. Užsienio reikalų ministerijos raštas, 1 lapas.

Ministras

Kęstutis Navickas

Jūratė Kišerauskė, tel. (8 5) 239 1140, el. p. jurate.kiserauske@zum.lt